

találtunk, ill. a belső padlószinten mindenütt rengeteg vasszőg hevert. Ennél valamivel izgalmasabbnak bizonyulnak a padlószintbe beletaposott pénzek, amelyek segítettek az ágyútorony használatának keltezésében. Még ezeknél is érdekesebb, egy kifejezetten különleges pecsétgyűrű, LGI monogrammal, ill. egy kora újkori nyakbavaló kereszt. Természetesen a vár D-i részén és a falomladékban is az egykori ostromokra utaló vas- és ólomlövedékek is előkerültek. Ezek nagyobb része beékelődött a falak kövei közé, s azok összedőlésével az általunk eltávolított omladékrétegekbe kerültek.

Régebben azt feltételezték, hogy Drégely az 1552-es ostromban oly mértékben károsodott, hogy utána nem is használták. Azonban az 1591-ig rendelkezésre álló török zsoldjegyzékek egyértelműen jelzik a vár további életét egészen a Tizenöt éves háborúig. Elsőre kézenfekvő lenne ehhez az eseménysorhoz kötni a torony – és feltehetően a teljes erősség – pusztulását, annál is inkább, mert későbbi forrást Drégely váráról nem nagyon ismerünk. Ezzel szemben a régészeti adatok kizárják azt az elképzelést, hogy a vár végét az 1593. évi visszafoglalásával hozzuk összefüggésbe. A torony belsejéből és környezetéből is a 17. század első feléből származó pénzek kerültek elő. Továbbá több olyan kerámiaedény töredékét találtunk, amely szintén a 17. századra keltezhető (visszakarcolt díszű, vörös sávos festésű tál; vörös sávos festésű fehér fazekak). Végigtekintve a 17. század eseményein, leginkább az 1663. évi török hadjárat kívánkozna ide, mint a vár életét lezáró időpont, amikor Érsekújvár elestével együtt Hont és Nógrád megyei erősségek teljes sorozata került újra török kézre. Ebben az esetben a visszavonuló császári helyőrség pusztíthatta el a várat. Ugyan 1663-ból van egy adatunk Evlia Cselebi török utazótól, mely szerint a csanádi szandzsák bégje parancsot kapott a vár kijavítására, egyelőre nincs sem régészeti, sem írott forrásunk a vár esetleges használatára az 1663–1683 közötti időszakban.

Az ásatáson részt vettek: Vargha Mária és Baráth Anita Carmen régészek, Sándor Lajos fémkeresős munkatárs; Budai Dániel, Kocsis Andrea, Németh Fruzsina, Oszolik Maja, Rakonczay Rita, Szabados Ágnes, Takács Ágoston, Ujhelyi Nóra.

MORDOVIN MÁXIM – ZANDLER KRISZTIÁN

109. Dunaföldvár, Kálváriahegy (KÖH 20029)

(Tolna megye) B, V, I

A Kálvária területén, a löszpart megcsúszásának megakadályozásra, monolit vasbeton támfalakat építettek. A földmunkák során a 21. sz. támfalnál a régészeti szakfelügyelet során, 2014 júniusában mintegy 15–20 m hosszan, 5–7 m szélességben figyeltünk meg régészeti jelenségeket. Az egyértelműen régészeti korú, zárt réteg D-i irányban a bokros, szemetes partoldalba futott, így kiterjedését ebben az irányban nem tudtuk meghatározni. A régészeti jelenségek olyan nagy felületen és zárt rétegben jelentkeztek, amelynek feltáráshoz már ásatási engedélyre volt szükség. Ugyanakkor a területen lévő élet- és balesetveszély miatt az engedélyeztetési eljárás túl a feltárást megkezdése előtt szükséges volt a beomlott pince betömedékelése is – olyan technológiával, amely nem okoz további kárt az örökségi elemekben. A rendkívül szemetes, bozótos, meredek domboldalon a feltárási munkák megkezdésének ugyancsak szükséges előfeltétele volt a munkaterület megközelítésére alkalmas út kialakítása is. A munkavégzéshez szükséges engedélykészenléti beszerzése és feltételek megteremtése után a feltárást

2014. augusztus 25-én kezdtük el. Azonban a 21. támfal környezetében a földmunkák által érintett részen, a rendkívüli időjárási viszonyok, az állandó balesetveszély, a többszöri partomlás, a kivitelezés ütemezése miatt a viszonylag kis felület ellenére is csak több részletben, sávosan tudtuk elvégezni a feltárást, így közel két hónapra volt szükség a feltárást és dokumentálás befejezésére.

Végül 154 m² felületen végeztük el a megelőző régészeti feltárást kilenc objektum kibontásával és dokumentálásával. A régészeti leletek a korai- és középső bronzkor, valamint a kora vaskor településéhez tartoznak. A területen mellékletek hiánya miatt közelebről meg nem határozható korú sírok is előkerültek.

A feltárást legfontosabb eredménye az, hogy sikerült a domboldalon megfigyelni az eredeti szubhumuszrétegtől a mai napig tartó teljes rétegsor, és ezzel fontos adatokat kaptunk a Kálvária teraszozásának történetéhez. Jól látható volt, hogy már a kora bronzkorban jelentős földmunkák folytak főként a domboldal felső részének átalakítására, amit a kora-középső bronzkor határára újabb jelentős építési fázis követett. A kora vaskorban pedig már a domboldal alsó részén is mikroteraszokat alakítottak ki, s ezen helyezkedtek el az épületek.

SZABÓ GÉZA

110. Ecser, M0 6. lelőhely (KÖH 30837)

(Pest megye) Ő, B, Szk, Sza, Á, I

A B1 DN 400 kőolajvezeték rekonstrukciójához kapcsolódó régészeti kutatások során 2014. április 16. és május 8. között régészeti megfigyelés közben bontómunkát végeztünk a lelőhelyen. A terület Ecser településtől D–DK-re húzódik. A Hu-SK DN 800 gázvezeték építését megelőző feltárások során szintén dolgoztunk a lelőhelyen 2013-ban.¹⁹ Idei szelvényünk a 2013-as tól kb. 15–20 m-re, K-re húzódott. A 2115 m²-es területen összesen 109 objektumot bontottunk ki.

A kibontott objektumok között 8 ház, 22 árok és 79 gödör volt. Az objektumok közül kiemelhető egy késő bronzkori, edénydepót tartalmazó gödör. Ezen kívül még őskori, szkíta és szarmata árkokat, házakat, gödröket, egy Árpád-kori házat és keltező leletanyag hiányában bizonytalan korú objektumokat bontottunk ki.

Munkatársak: Benyó Gergely, Bózsa Anikó régészek, Szócs Péter geodéta.

PATAY RÓBERT

111. Ecser, M0 7. lelőhely (KÖH 30839)

(Pest megye) Ő, Sza, N? Á, I

A kutatást a MOL Barátság 1. kőolajvezeték felújítási munkálatai tették szükségessé. A Pest Megyei Kormányhivatal Erdi Járásai Hivatal Járásai Építésügyi- és Örökségvédelmi Hivatalának állásfoglalása és az MNM Nemzeti Örökségvédelmi Központ, mint Megbízóval kötött megállapodásunk alapján, 2014. április 28–május 10. közt végeztük el a lelőhelyen a régészeti megfigyelés során végzett bontómunkát.

¹⁹ RKM 2013, 37.